

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 października 2017 r.

Pozycja 200

POSTANOWIENIE z dnia 22 sierpnia 2017 r. Sygn. akt Ts 208/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej T.P. w sprawie zgodności:

art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982, ze zm.) z art. 2, art. 32 ust. 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, sporządzonej przez adwokata i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 4 października 2016 r. (data nadania), T.P. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982, ze zm.; dalej: u.r.s.) „w zakresie, w jakim przepis [ten] uzależnia przyznanie prawa do renty socjalnej od posiadania wyłącznie statusu osoby całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, a pozbawia prawa do choćby częściowej renty socjalnej osób częściowo niezdolnych do pracy, które pierwotnie miały przyznane prawo do renty socjalnej”, z art. 2, art. 32 ust. 2 i art. 67 ust. 1 Konstytucji.

2. Skarga została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

2.1. Skarżący (urodzony 22 marca 1985 r.) w 1999 r. przeszedł leczenie operacyjne naczyniaka lewej półkuli mózgu.

2.2. Na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w S. (dalej: organ rentowy) z 13 maja 2011 r. skarżącemu przyznano prawo do renty socjalnej na okres od 1 czerwca 2011 r. do 30 kwietnia 2014 r.

2.3. Wnioskiem z 17 marca 2014 r. skarżący wystąpił do organu rentowego o przyznanie mu prawa do renty socjalnej od 1 maja 2014 r.

Skarżący został skierowany na badania lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Spo-

łecznych, który w orzeczeniu z kwietnia 2014 r. stwierdził, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Na skutek złożonego sprzeciwu skarżący został skierowany na komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która w orzeczeniu z maja 2014 r. stwierdziła, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

Na podstawie orzeczenia z maja 2014 r. organ rentowy decyzją z czerwca 2014 r. odmówił przyznania skarżącemu prawa do renty socjalnej.

Od powyższej decyzji skarżący wniósł odwołanie do sądu ubezpieczeń społecznych.

W toku postępowania dowodowego sąd przeprowadził dowody z opinii zespołu biegłych z zakresu neurologii, ortopedii, psychiatrii i psychologii, z opinii zespołu biegłych z zakresu neurologii i ortopedii oraz z opinii zespołu biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii. W ocenie wszystkich zespołów biegłych skarżący jest częściowo niezdolny do pracy; dwa pierwsze zespoły stwierdziły ponadto, że skarżący wymaga systematycznego leczenia.

Wyrokiem z grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie skarżącego od decyzji organu rentowego z czerwca 2014 r. W ocenie sądu skarżący nie jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, która powstała przed osiemnastym rokiem życia, co skutkuje tym, że nie spełnia on przesłanek do przyznania renty socjalnej, określonych w art. 4 ust. 1 u.r.s.

Apelacja skarżącego od powyższego orzeczenia została oddalona przez Sąd Apelacyjny w L. wyrokiem z marca 2016 r.

3. Z odmową przyznania renty socjalnej – w oparciu o art. 4 ust. 1 u.r.s. – skarżący wiąże naruszenie prawa do zabezpieczenia społecznego. W jego ocenie prawo to powinno przysługiwać także osobom z częściową niezdolnością do pracy ze względu na ograniczone możliwości zarobkowania. Skarżący twierdzi, że ze względu na sytuację zdrowotną i społeczną jest osobą całkowicie niekonkurencyjną na rynku pracy, a w takim przypadku niezbędna jest pomoc ze strony państwa. Uzasadniając zarzut naruszenia prawa do zabezpieczenia społecznego, skarżący przedstawia przyjętą przez Trybunał Konstytucyjny wykładnię art. 67 ust. 1 Konstytucji i wskazuje na rozróżnienie minimalnego zakresu prawa do zabezpieczenia społecznego oraz sfery uprawnień gwarantowanych w ustawie, a wykraczających poza konstytucyjne minimum. Przedstawia ponadto powszechnie przyjętą wykładnię zasady równości, o której mowa w art. 32 Konstytucji. Zdaniem skarżącego renta socjalna ma charakter świadczenia szczególnego, którego celem jest zastąpienie dochodu z pracy w sytuacjach, w których jego uzyskanie nie jest możliwe w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych. Ograniczenie kręgu uprawnionych do tego świadczenia do osób, które są całkowicie niezdolne do pracy, i pozbawienie tym samym możliwości uzyskania tego świadczenia przez osoby, które były kiedyś niezdolne do pracy, przez kilka lat pobierały rentę, a następnie stały się zdolne do pracy, ale tylko w ograniczonym zakresie, jest – w przekonaniu skarżącego – niezgodne z Konstytucją. Osoby takie zostały pozostawione same sobie, a tymczasem z zasady proporcjonalności wynika ich uprawnienie do uzyskania chociażby częściowej pomocy ze strony państwa. Według skarżącego w świetle zaskarżonych przepisów osoby częściowo niezdolne do pracy zostały zrównane z osobami zdrowymi. Takie uregulowanie – jak podkreśla – narusza zasadę zaufania jednostki do państwa.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 1 w związku z art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074; dalej: przepisy wprowadzające) 3 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072;

dalej: u.o.t.p. TK) – z wyjątkiem art. 1-6 (które weszły w życie 20 grudnia 2016 r.) oraz art. 16-32 (które wejdą w życie 1 stycznia 2018 r.). W myśl art. 9 przepisów wprowadzających, do postępowań przed Trybunałem, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, stosuje się przepisy tej ustawy (ust. 1), zaś czynności procesowe dokonane w tych postępowaniach na podstawie dotychczasowych przepisów pozostają w mocy (ust. 2).

W związku z powyższym do postępowania zainicjowanego rozpatrywaną skargą konstytucyjną zastosowanie znajdują przepisy u.o.t.p. TK.

2. Stosownie do art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom, a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p. TK.

3. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia wymogi formalne do nadania jej dalszego biegu.

3.1. Jak ustalił Trybunał, skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącego adwokat, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo, stosownie do obowiązującego w dacie wniesienia skargi art. 65 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.), a obecnie – art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK.

3.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (w dacie wniesienia skargi – art. 64 w związku z art. 65 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o TK z 2015 r.; obecnie – art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 1 i 2 u.o.t.p. TK), ponieważ wyrok Sądu Apelacyjnego w L. z marca 2016 r. jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zaskarżenia.

3.3. Trybunał ustalił, że wyrok Sądu Apelacyjnego w L. z marca 2016 r. został doręczony skarżącemu 7 kwietnia 2016 r. W dniu 18 maja 2016 r. skarżący wystąpił z wnioskiem o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej (25 maja 2016 r. wniosek przekazano do sądu właściwego). Postanowieniem z września 2016 r. Sąd Rejonowy w S. odmówił skarżącemu przyznania pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej. Postanowienie to, doręczone skarżącemu 14 września 2016 r., nie zostało zaskarżone.

Mając na uwadze powyższe Trybunał stwierdza, że skarżący dochował przepisanego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, co wynika z obowiązujących w dacie wniesienia skargi art. 64 w związku z art. 66 ust. 4 pkt 2 ustawy o TK z 2015 r. w związku z art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.; dalej: k.c.) w związku z art. 165 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.) w związku z art. 74 ustawy o TK z 2015 r., a obecnie – z art. 77 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 3 pkt 2 u.o.t.p. TK w związku z art. 114 k.c. w związku z art. 165 § 1 k.p.c. w związku z art. 36 u.o.t.p. TK.

3.4. Trybunał stwierdza, że skarżący prawidłowo określił przedmiot kontroli (w dacie wniesienia skargi – art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r.; obecnie – art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK), wskazał, jakie konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (w dacie wniesienia skargi – art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 2015 r.; obecnie – art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadnił sformułowany w skardze zarzut (w dacie

wniesienia skargi – art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o TK z 2015 r.; obecnie – art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowany przez skarżącego zarzut nie jest oczywiście bezzasadny, Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.